

ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРНИХ ТА ЕЛЕКТРОННИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ КЛАСТЕРІВ $(\text{ZnO})_n$ МЕТОДОМ ТЕОРІЇ ФУНКЦІОНАЛА ГУСТИНИ

Ростислав Бовгира

Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача
НАН України, bovhyra@gmail.com

Наведено результати розрахунків, з перших принципів, методом теорії функціонала густини енергетичного спектру та параметрів основного стану «магічних» кластерів $(\text{ZnO})_n$ ($n = 34, 60$). Розрахунки виконано з використанням ультрам'яких псевдопотенціалів у базисі плоских хвиль, на основі попередніх досліджень [1]. Для обчислення обмінно-кореляційної енергії використано функціонал у наближенні узагальненого градієнта (GGA) в параметризації Пердю, Бурке, Ернценхофа. Оптимізація структури нанокластерів проводилась методом спряжених градієнтів, в процесі оптимізації структури не використовувалося обмеження симетрії.

Для того, щоб визначити найбільш стабільну структуру для «магічних» кластерів $(\text{ZnO})_{34}$ і $(\text{ZnO})_{60}$ досліджено ряд ізомерів, серед них були фуллереноподібні порожнисті структури та структури типу клітки, які задовольняли правило шести ізольованих чотирикутників. Крім того, побудовано структури типу цеоліту, що складались зі структурних одиниць $(\text{ZnO})_{12}$.

Таблиця 1. Електронні властивості нанокластерів $(\text{ZnO})_{34}$ та $(\text{ZnO})_{60}$

Isomer	$E_{\text{total}}/\text{ZnO}$, eV	$\Delta E/\text{ZnO}$, eV	E_{v}/ZnO , eV	E_{g} , eV
$(\text{ZnO})_{34\text{-A}}$	-50461.66	0	-6,764	2,275
$(\text{ZnO})_{34\text{-B}}$	-50461.64	0.02	-6,748	2,151
$(\text{ZnO})_{34\text{-C}}$	-50461.62	0.04	-6,724	2,048
$(\text{ZnO})_{34\text{-W}}$	-50461.54	0.12	-6,645	1,124
$(\text{ZnO})_{60\text{-sodalite}}$	-50461.744	0	-6,847	1,93
$(\text{ZnO})_{60\text{-A}}$	-50461.734	0.01	-6,836	2,184
$(\text{ZnO})_{60\text{-B}}$	-50461.732	0.012	-6,835	2,4
$(\text{ZnO})_{60\text{-W}}$	-50461.699	0.045	-6.802	0.982

**Конференція молодих учених «Підстригачівські читання – 2017»,
23–25 травня 2017 р., Львів**

Для аналізу стабільності кластерів ZnO було розраховано енергію зв'язку на одну молекулу ZnO. Аналіз значень енергії показує, що у випадку нанокластерів (ZnO)₃₄ найбільш енергетично вигідними є фуллереноподібні порожнисті структури. Підтвердженням високої стабільності цих кластерів є високе значення ширини забороненої зони, що робить їх хімічно інертними.

У випадку з нанокластерами (ZnO)₆₀ найбільш стабільною є цеолітова структура, яка складається з семи нанокластерів (ZnO)₁₂, які мають спільні чотирикутні грані.

1. *Bovgyra O. V., Bovhyra R. V., Kovalenko M. V., Popovych D. I., Serednytski A. S. Density functional theory study of structural and electronic properties of ZnO clusters // Journal of Nano- and Electronic Physics. – 2013. – 5, N 1. – P. 1027.*

**DENSITY FUNCTIONAL THEORY STUDY OF STRUCTURAL AND
ELECTRONIC PROPERTIES OF (ZnO)_n NANOCCLUSERS**

Density functional theory studies of the structural and electronic properties of (ZnO)_n (n = 34, 60) nanoclusters were performed. Optimization of structure geometry, as well as the band structure research, was performed. It was established that for the (ZnO)₃₄ nanoclusters the most stable are fullerene-like hollow structures that satisfy the rule of six isolated quadrangles. For the (ZnO)₆₀ nanoclusters different types of isomers, including hollow structures and sodalite-like structures composed from (ZnO)₁₂ nanoclusters were investigated. It was determined that the most energetically favorable structure was sodalite type structure composed of seven (ZnO)₁₂ clusters with common quadrangle edges.